

A Fővárosi Ítéltábla a Lovácsiné dr. Takács Katalin ügyvéd által képviselt I - III. rendű felpereseknek, a dr. Horváth Diána jogtanácsos által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. november 15. napján meghozott 36.P.24.563/2008/39. számú ítélete ellen, az I-III. rendű felperesek részéről 40. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, a per a főtárgyára és a perköltségre vonatkozó fellebbezett rendelkezéseit pedig helybenhagyja.

A feljegyzett kereseti illetékkal és az állam által előlegezett szakértői díjjal kapcsolatos rendelkezéseit részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest arra, hogy az összesen 789.300 (hétszáznyolcvankilencezer-háromszáz) forint kereseti illetékből 55.900 (ötvenötezer-kilencszáz) forintot, valamint 37.000 (harminchétezer) forint szakértői költséget térítsen meg az állam felhívására. Az ezt meghaladó 733.400 (hétszázharminchéromezer-négyszáz) forint illetéket és 257.500 (kettőszázötvenhétezer-ötszáz) forint szakértői költséget az állam viseli.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 40.000 (negyvenezer) forint, a II. és III. rendű felpereseket, hogy külön-külön 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget fizessenek meg 15 nap alatt az alperesnek. A 222.000 (kettőszázhuszonkettőezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperes vezetőként, a II-III. rendű felperesek pedig utasként sérültek abban a közlekedési balesetben, amelyet 2007. május 27-én az alperes biztosítottja okozott. A baleset során az I. rendű felperes mellkasfal és térd zúzódást, a II. rendű felperes VII-VIII. borda törését, valamint hasfali és lábszárzúzódást, a III. rendű

felperes pedig a mellkas külsérelmi nyom nélküli nyomásérzékenységet szenvedte el. A büntető bíróság 2007. szeptember 12. napján jogerős végzésével az alperes biztosítottjával szemben közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt pénzbüntetést szabott ki.

Leszállított keresetük szerint a felperesek közül az I. rendű 2.000.000 Ft, a II. rendű 1.500.000 Ft, a III. rendű pedig 1.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés és a baleset napjától késedelmi kamat megfizetését kérték az alperestől. Igényt tartottak továbbá a balesettel összefüggésben felmerült költségeik megtérítésére is. Az alperes a nem vagyoni kártérítés iránti kereset elutasítását arra hivatkozással kérte, hogy az orvosi adatok szerint a felperesek nem szenvedtek el olyan sérülést, amely ennek megítélését indokoltá tenné.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest az I. rendű felperes javára 371.503 Ft, a II. rendű felperes javára 540.557 Ft, míg a III. rendű felperes javára 19.957 Ft tőke és késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolása szerint az alperes helytállási kötelezettsége a gépjármű üzemmentartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet alapján állt fenn. A Ptk. 346. § (1) bekezdésén keresztül pedig a Ptk. 339. § (1) bekezdésének kárfelelősségi alakzata volt alkalmazandó. A kihallgatott tanúk vallomása, valamint a kiegészített orvosi szakvélemény alapján arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű felperesnek a lelki, a II. rendű felperesnek pedig a testi-lelki egészséghez fűződő joga sérült. Az eset körülményeinek mérlegelése és a balesetkori ár- és értékviszonyok alapján ezért az I. rendű felperes javára 300.000 Ft, míg a II. rendű felperes javára 500.000 Ft nem vagyoni kártérítést állapított meg. A III. rendű felperes vonatkozásában személyiségi jogsérelem hiányában nem vagyoni kártérítés megállapítására nem látott indokot. Kifejtette, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy életvitelük a balesettel okozati összefüggésben hátrányosan megváltozott. A szakvélemény szerint sem háztartási kisegítőre, sem gondozóra nem szorultak. Gyógyszerköltségük, közlekedési, illetve rehabilitációs többletköltségük nem merült fel, ezért a járadékigényük sem volt alapos. A részben elismerő érdemi nyilatkozatára tekintettel azonban a bíróság az alperest az I. rendű felperes javára összesen 71.503 Ft, a II. rendű felperes javára 40.557 Ft, a III. rendű felperes javára pedig 19.957 Ft vagyoni kár megtérítésére kötelezte. Megállapította, hogy a perben tárgyi költségmentesség áll fenn, melyre tekintettel úgy rendelkezett, hogy a feljegyzett illetéket, valamint az állam által előlegezett szakértői költséget teljes egészében az állam viseli.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása iránt a felperesek terjesztettek elő fellebbezést. Fellebbezésükben a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegének az I. rendű felperes esetében 2.000.000 Ft-ra, a II. rendű felperes esetében 1.500.000 Ft-ra, míg a III. rendű felperes esetében 1.000.000 Ft-ra való felemelését kérték. Arra hivatkoztak, hogy az orvosszakértői vélemény alátámasztja a testi-lelki egészséghez fűződő joguk sérelmét, amely így a nem vagyoni kárigényüket megalapozza. Hangsúlyozták, hogy egészségi állapotuk, általános fizikai közérzetük hátrányosan megváltozott, életvitelük elnehezült. Az I. rendű felperes

munkaviszonya pedig a balesettel összefüggésben megszűnt. Az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kárpótlás az elszenvedett sérelmekhez képest ezért rendkívül alacsony összegű.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és az abból levont jogi következtetések is helytállóak. A fellebbezésben hivatkozott szervi és pszichés egészségkárosodásoknak a balesettel való összefüggését a kiegészített szakvélemény nem támasztotta alá.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a felperesek fellebbezése nem megalapozott.

Fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek az alperest az I. rendű felperes javára 71.503 Ft vagyoni és 300.000 Ft nem vagyoni kártérítésben, a II. rendű felperes javára 40.557 Ft vagyoni és 500.000 Ft nem vagyoni kártérítésben, míg a III. rendű felperes javára 19.957 Ft vagyoni kártérítésben marasztaló, valamint a felperesek ezt meghaladó vagyoni kárigényét elutasító rendelkezése.

A perben nem volt vitás, hogy az alperes a gépjármű üzemeltetőjének kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet szerint köteles a biztosított helyett helytállni a biztosítási szerződésben megjelölt gépjármű üzemeltetésével okozott károkért. A fellebbezési eljárásban a felek között kizárólag a nem vagyoni kártérítés mértéke, és a III. rendű felperes esetében ennek indokoltsága volt vitatott. Az ítéltábla az elsőfokú bíróság nem vagyoni kárral kapcsolatos döntésével egyetértett, a fellebbezésben foglaltakra tekintettel pedig kiemeli a következőket:

Az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő véleménye alapján megállapítható volt, hogy a felperesek testi épségét, egészségét a balesettel összefüggésben olyan behatás érte, melynek következtében a Ptk. 75. § (1) bekezdése és 76. §-a szerint védett jogaik sérültek.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e./ pontja értelmében akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. Az alperes felelőssége az I. rendű felperes esetében a Ptk. 346. § (1) bekezdésén keresztül alkalmazandó 339. § (1) bekezdésén, a II-III. rendű felperesek esetében pedig a Ptk. 345. § (1) bekezdésén alapult, és kiterjedt a károsultak nem vagyoni kárának a megtérítésére. A Ptk. 355. § (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A (4) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtérítenie, amely a károsultat

ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Ennek érdekében azonban a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes biztosítottjának magatartásával okozati összefüggésben olyan nem vagyoni hátrányt szenvedtek, amely számukra nem vagyoni kártérítés megítélését teszi indokolttá [EBH 2000. 302, EBH 2006. 1398]. A személyhez fűződő jogsérelem ugyanis nem automatikusan, hanem csak abban az esetben teszi lehetővé nem vagyoni kártérítés megállapítását, amennyiben olyan testi-lelki traumát vált ki, ami a személyiség életminőségét rontja.

A szakértő szerint a III. rendű felperes felületes sérülései maradványtünet nélkül gyógyultak. Ambuláns ellátását követően otthonába bocsátották. A balesettel összefüggő állapota végleges, abban változás nem várható. Munkaképessége a balesettel összefüggésben nem csökkent, pszichés zavara nem alakult ki. A balesetet követően ugyan neurológus szakorvost keresett fel, azonban az orvosszakértő nem cáfolt véleménye szerint az itt történt kezelése nem volt a perbeli káreseménnyel összefüggésbe hozható. Az életvitelének hátrányos megváltozását jelentő körülmények és a közlekedési baleset közötti ok-okozati összefüggés bizonyításának hiányában ezért az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor részére nem vagyoni kártérítést nem állapított meg.

Az I. rendű felperes a baleset során zúzódásos sérüléseket szenvedett, amelyek azonban - a III. rendű felpereshez hasonlóan - maradványtünet nélkül gyógyultak. A baleset napján ambuláns ellátásban részesült, de panaszai miatt ezt követően több alkalommal felkereste kezelőorvosát. Munkaképességét sorsszerű megbetegedései, és nem a baleseti sérülései befolyásolták. A balesetben keletkezett fizikai sérüléseinek gyógytartama azonban két-három hét volt. A szakértő a balesettel összefüggésben esetében pszichés alkalmazkodási zavart is valószínűsített. A felperes ugyanakkor alaptalanul hivatkozott fellebbezésében arra, hogy munkaviszonya hat hónappal később, a balesettel összefüggésben szűnt meg. A szakvélemény megállapításaihoz képest ugyanis a balesetben elszenvedett sérülések miatt kialakult egészségi állapota és a munkaviszony megszűnése közötti ok-okozati összefüggés nem volt igazolt.

A II. rendű felperes a baleset során bordatörést és hasfali, valamint lábszárzúzódást szenvedett. Kórházi ellátásra öt napig szorult. Sérülései maradványtünet nélkül gyógyultak, munkaképessége érdemben nem csökkent. Bordatörése a közlekedésben egy hónapon át közepes mértékben akadályozta.

A pénzbeli kártérítésnek olyan mértékűnek kell lennie, hogy a személyiségi jogsérelem és annak következményei miatt előállott hátrány kompenzálását az adott ár- és értékviszonyok között elérje. Az Alkotmánybíróság a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában is kifejtette, hogy a pénzbeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges

kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű másnemű előnyt nyújt.

Az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felperesek állapotára nézve rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen értékelte, és azok okszerű mérlegelése alapján állapította meg a nekik járó nem vagyoni kártérítés összegét, amely a kárkori értékviszonyoknak és az ítélkezési gyakorlatnak is megfelelt. Az ítélőtábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kárpótlás mindkét felperes esetében alkalmas a bekövetkezett hátrányok kompenzálására, ezért felemelésükre nem látott indokot. Az előbbiekben kifejtettekre tekintettel ezért a per főtárgya tekintetében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítélőtábla ugyanakkor nem értett teljesen egyet az elsőfokú bíróság feljegyzett illeték és állam által előlegezett költség viselésével kapcsolatos döntésével. Az erre vonatkozó ítéleti rendelkezést a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira való tekintet nélkül, hivatalból is felülbírálhatta. Ennek során megállapította, hogy a perben a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: a rendelet) 3. § (1) bekezdés h./ pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog állt fenn. A rendelet 3. § (2) bekezdésének utalása folytán a költségfeljegyzési jog alapján a feleket a Pp. 85/A. §-ában meghatározott kedvezmények illették meg. Az alperes tehát a Pp. 85/A. § (4) bekezdésére tekintettel nem részesült olyan költségkedvezményben, amely alapján a részleges pervesztessége folytán őt terhelő kereseti illeték, valamint állam által előlegezett költség megtérítése alól mentesülhetett volna.

A rendelet 13. § (2) bekezdése a Pp. perköltségviseléssel kapcsolatos szabályait rendeli alkalmazni. A Pp. 80. § (2) bekezdése értelmében a fél által sikertelenül végzett perbeli cselekmények költsége nem hárítható az ellenérdekű félre. Ebből következően az alperes az I-II. rendű felpereseket érintő alap-szakértői vélemény költségének arányos megfizetésére volt csak kötelezhető. A felperesek 2009. szeptember 14-i keresetfelemelése folytán az Itv. 41. § (2) bekezdésének értelmében az illetékalap megemelkedett. Erre figyelemmel szükségesnek mutatkozott a kereseti illeték összegének a helyesbítése is.

A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes jogi képviselőjének ellátásával kapcsolatos költségét megfizetni. Míg személyes költségmentességükre figyelemmel a Pp. 84. § (1) bekezdés a./ pontja, a rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében a fellebbezési illetéket az állam viseli.

, 2012. szeptember 5.

. Csóka István s. k.
tanácselnök, előadó

. Hóbl Katalin s. k.
k.

bíró

Dr. Lente Sándor s.

bíró